

เรื่อง : การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม

ผู้วิจัย : นางสาวสุขใจ ไชยมาตย์

ปีการศึกษา : 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 3) ทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และ 4) ประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ยังจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามองค์ประกอบเดิม ยังขาดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ยังขาดการนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และยังไม่ได้นำผลจากการประเมินไปพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ยังขาดการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง 3) ยังขาดการมีส่วนร่วมขององค์กรคณะบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง 4) ยังขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 ผลการศึกษาความต้องการของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของการบริหารแบบมีส่วนร่วม ๑ ที่จำเป็นต้องเสริมสร้างการรับรู้ให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) ควรจัดประชุมเพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การกำกับติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรแต่งตั้งคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมเป็นคณะกรรมการ ๑ ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ควรจัดประชุมคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และควรจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) ควรจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ 3) ควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน

2. ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม เป็นรูปแบบที่บูรณาการการบริหารแบบมีส่วนร่วม มาใช้ในการบริหารเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เรียกว่า “PDEB Model” ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน (Planning) องค์ประกอบที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Doing) องค์ประกอบที่ 3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluating) และองค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) ซึ่งกระบวนการจะอยู่ภายใต้วงจรการบริหารงานคุณภาพ (PDCA) และในทุกขั้นตอนของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม จะได้รับการชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3) ผลผลิต และ 4) ผลลัพธ์ ผลการพิจารณาตรวจสอบรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ด้วยวิธีการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 คน พบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม มีความสอดคล้องในมาตรฐานด้านความเหมาะสมของรูปแบบ ($\bar{X}$ = 4.59, S.D. = 0.37) และความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบ ($\bar{X}$ = 4.44, S.D. = 0.20) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.29)

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า 3.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียน โสตศึกษานครปฐม ตามองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ มีความเหมาะสมและสอดคล้องสัมพันธ์กัน 3.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีผลต่อการใช้รูปแบบการบริหารแบบ มีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษา จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมากที่สุด 3.3 ผลการประเมินพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริม ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ในด้านระบบการประกันคุณภาพและด้านผลลัพธ์ อยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า มีความสอดคล้องในมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ของรูปแบบ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ (Utility) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.20)

คำสำคัญ : รูปแบบ, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา, โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม